

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina
Zborovská 3, 586 01 Jihlava**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-884/24-J
Sp. zn. ČŠIJ-S-170/24-J

Název	Základní škola a Mateřská škola Ždírec nad Doubravou
Sídlo	Chrudimská 77, 582 63 Ždírec nad Doubravou
E-mail	skola@skola.zdirec.cz
IČO	70 909 709
Identifikátor	600 086 992
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Ota Benc
Zřizovatel	Město Ždírec nad Doubravou
Místo inspekční činnosti	Chrudimská 77, Ždírec nad Doubravou
Inspekční činnost na místě	27.–30. 5. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo v souladu s § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů:

písm. a) získávání a analyzování informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy zapsané do školského rejstříku, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy,

písm. b) zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušného školního vzdělávacího programu,

písm. c) zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.

Charakteristika

Základní škola a mateřská škola Ždírec nad Doubravou (dále škola) vykonává činnost základní školy (dále ZŠ), mateřské školy (dále MŠ), školní družiny (dále ŠD), školního klubu, školní jídelny a školní jídelny-výdejny. V ZŠ se v době inspekční činnosti vzdělávalo 365 žáků v 18 třídách, z toho je 36 žáků s podpurným opatřením. V šesti odděleních ŠD bylo zapsáno celkem 169 účastníků zájmového vzdělávání a ve školním klubu devět účastníků zájmového vzdělávání.

K termínu inspekční činnosti se v mateřské škole vzdělávalo v sedmi třídách 135 dětí, z toho pět dětí s potřebou podpurných opatření, dvě děti dvouleté, dvě děti s odlišným mateřským jazykem, 42 dětí v povinném ročníku předškolního vzdělávání, z toho osm dětí s odkladem povinné školní docházky.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Strategie rozvoje školy vychází z analýzy uplynulého období s cílem vytvořit kvalitní vzdělávací instituci a pro veřejnost významné komunitní centrum. Dílčí části z vize ředitele školy (dále ředitel), tzv. Akčního plánu, například příprava inovace školního vzdělávacího programu, činnostní učení, zajištění bezpečného prostředí pro vzdělávání a zdravý sociální, psychický i fyzický vývoj všech účastníků, vytvoření příznivé atmosféry, kvalifikovanost pedagogů, elektronizace a digitalizace či podpora čtenářské gramotnosti a postupného zavádění formativního hodnocení se postupně daří úspěšně naplňovat.

Způsob řízení je založený na otevřené komunikaci a osobní zodpovědnosti pedagogů za plnění pracovních povinností. Kontrolní systém v organizaci je funkční. K řízení a plynulému přenosu informací mezi jednotlivými aktéry vzdělávání napomáhá elektronický informační systém, osobní styk, nástěnky. Zároveň ředitel vhodně a účelně delegoval částečné pravomoci na svoje zástupce.

Závěry z hospitační činnosti v ZŠ, konkrétní doporučení včetně metodické pomoci jednotlivým vyučujícím a následné cílené ověření posunu úrovně se úspěšně promítají do pedagogického procesu. Je nastavena velmi dobrá, soustavná a úzká spolupráce i komunikace se zákonnými zástupci.

Naproti tomu byla zaznamenána nižší úspěšnost MŠ v oblasti řízení, systémového vedení, metodické podpory pedagogických pracovníků včetně zajištění jejich rovnoměrného dalšího vzdělávání a poskytované zpětné vazby, což částečně ovlivňuje průběh předškolního vzdělávání.

Některá pravidla k organizování činnosti MŠ jsou nastavená bez ohledu na primární potřeby předškolního vzdělávání a souladu s požadavky příslušného rámcového vzdělávacího programu. Při inspekční činnosti se jejich neefektivita projevila zejména v pravidelném krácení pobytů venku, v organizaci stravování, která časově omezuje prostor pro hru a narušuje tak plynulost průběhu vzdělávacích aktivit. Pravidelné odstupňované odpolední spojování některých tříd vede během krátkého časového úseku k předčasnému ukončování rozvinuté dětské hry nebo činnosti, čímž je narušen zejména klid a jistota dětí. Neúčelné souběžné působení učitelek při zajištění odpoledního odpočinku vede k nižší efektivitě práce v exponovaných dopoledních vzdělávacích blocích.

V pedagogickém sboru je nově příchozím či studujícím pedagogům poskytována metodická a personální podpora, včetně pedagogického lídra i podpory ze strany ředitele a zástupců ředitele školy. Při plánování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v ZŠ postupuje

vedení školy koncepčně. Vedle běžné koordinace účasti na jednotlivých vzdělávacích akcích využívá i zapojení školy do různých projektů včetně aktivity Pomáháme školám k úspěchu. Metodická podpora vyučujících realizovaná řadou pravidelných akcí (mimo jiné interní semináře k výchovným a vzdělávacím strategiím) se během inspekční činnosti pozitivně projevila v jednotném a efektivním působení pedagogů při jejich využívání. Plánování dalšího vzdělávání v MŠ, jeho nesystémová realizace, způsob předávání poznatků, diskuse či vyhodnocování v rámci jednání pedagogických rad příliš nevypovídá o aktivní a účinné podpoře jejich profesního rozvoje. Monitoring a vyhodnocování práce MŠ probíhá nesystematicky, formálně. Funkčnost pedagogického vedení učitelek MŠ ovlivňuje nejistota v přístupu k prováděné kontrolní a hospitační činnosti ze strany zástupkyně pro předškolní vzdělávání a v motivaci zaměstnanců k dalšímu vzdělávání zejména prostřednictvím poskytované zpětné vazby nebo např. v rámci jejich sebehodnocení, které zatím nerealizuje.

Vedení školy pravidelně vyhodnocuje stav materiálně technického zázemí. Účelně využívá finanční prostředky získané zapojením se do projektů, mimo jiné i na zkvalitnění materiálních podmínek výuky v ZŠ. V mateřské škole je v této oblasti rovněž věnována dostatečná pozornost, ale byla by žádoucí větší pestrost moderních didaktických pomůcek.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaný průběh předškolního vzdělávání se vyznačoval klidnou a přátelskou atmosférou. Prostředí bylo zpravidla stimulující, dominovala pohoda a klid. Vzájemné kooperace a koordinace jednotlivých činností mezi učitelkami a asistentkami pedagoga byly většinou motivující, podporující a účelné. Prostřednictvím cílených aktivit byl v dětské komunitě podporován rozvoj sounáležitosti a empatického chování.

Organizační zvládnutí dopolední vzdělávací nabídky nebylo vždy optimální. Dětskou hru a činnosti omezovaly přechody do jídelny i prostoje v době podávání stravy (doba čekání na hromadné odchody), docházelo ke zkracování pobytů dětí venku.

Při vzdělávací činnosti byla zpravidla zajištěna návaznost na předcházející téma i obsahová správnost. Prostředí bylo připravené, zjevná byla přiměřená náročnost a propojenost s reálným životem dětí. Vzdělávací nabídka byla námětově provázaná a směřovala k naplňování stanovených cílů.

Při vzdělávání byly většinou účelně využívány různé formy a metody práce. Aktivizace dětí se motivačně téměř vždy dařila, zohledňovány byly dle možností jejich přání, nápady nebo požadavky. Prostor pro spontánní činnosti byl zpravidla dostatečný a učitelky jej poskytovaly dle potřeb zejména nejmladších dětí v průběhu celého dne. Zdařile byl využíván individuální přístup. Cíleně byla rozvíjena paměť, myšlení zejména nejstarších dětí a další různé aktivity rozvíjející účelně školní připravenost.

V průběhu celého vzdělávání se dětem dostávalo až na výjimky srozumitelné zpětné vazby, projevy i výkony byly oceňovány vzhledem k jejich možnostem. Průběžné zhodnocení přínosnosti jednotlivých činností bylo prováděno učitelkami s převahou paušální pochvaly.

Sledované vyučovací hodiny v ZŠ byly dobře organizačně a metodicky připraveny a zvládnuty. V úvodu učitelé konkrétně formulovali cíl hodiny. To jim umožnilo v závěru se k cíli vrátit, výstižně zhodnotit a poskytnout dostatek prostoru pro sebehodnocení žáků. Vhodně zvolené aktivity přispívaly k zapojení žáků do výuky a vedly je ke splnění vzdělávacích cílů. Společným znakem navštívených hodin bylo využití didaktického závěru, kdy docházelo ke shrnutí a zpětné vazbě o splnění stanoveného vzdělávacího cíle. Učitelé tak vedli žáky k objektivnímu posouzení kvality vlastního výkonu a hodnocení svých

vrstevníků podle předem daných kritérií, které podpořilo jejich schopnost sebereflexe. Učitelé účinně podporovali iniciativu žáků. V průběhu hodiny žáky motivovali, oceňovali jejich dílčí pokroky formou pochvaly a povzbuzení. Kladli otázky tak, aby podněcovali jejich zájem o učení. Vyučující organizovali činnosti žáků se zřetelem na jejich možnosti a umožňovali jim vždy pracovat vlastním tempem. Vytvářeli podmínky ke vzájemné spolupráci a k dialogu mezi žáky. Vedli je k prohlubování jejich poznatků a k podpoře učení, která žáky vedla k aktivnímu vyhledávání informací. Při často využívaných činnostech ve dvojicích nebo ve skupinách se všichni zapojovali a ochotně spolupracovali. Ve snaze upozornit na možná problematická místa v řešených úkolech nebo na plánovanou následnou činnost se pedagogové občas nevyvarovali mírně rušivých komentářů do samostatné práce žáků.

V rámci koncepční práce při podpoře digitálních kompetencí žáků škola využívá systém BYOD (Bring Your Own Device), naprostá většina žáků v hospitovaných hodinách běžně používala své mobilní telefony při různých činnostech ve výuce. Pro výjimečné případy, kdy žáci nemohli své přístroje použít, měli vyučující vždy k dispozici školní techniku. Pedagogové tento způsob podpory výuky uplatňovali promyšleně a velmi účinně v přesně vymezených částech vyučovacích hodin.

Z pozorování inspekčního týmu v průběhu výuky vyplývá, že v některých případech byla efektivita podpory žáků snížena v důsledku nižší míry diferenciací zadávaných úkolů. Ve sledovaných hodinách vyučující většinou cíleně pracovali s chybou a rozvíjeli hlubší porozumění problematice pomocí vhodně volených otázek a na vhodných problémových úlohách. K lepšímu pochopení probíraného učiva bylo využito propojení probíraných témat s reálným životem, interpretace informací z různých zdrojů a zařazení mezipředmětových vztahů.

Individualizovaný a diferencovaný přístup k žákům při výuce významně podporovala aktivní práce asistentů pedagoga. Po celou dobu hodiny se podíleli na vzdělávání, poskytovali efektivní pomoc žákům, kteří ji potřebovali. V hodinách byla zřetelná předchozí společná příprava asistentů pedagoga s vyučujícími na výuku. Jejich vzájemná kooperace měla významný vliv na pozornost žáků, jejich aktivní zapojování do realizovaných aktivit.

K celkově příznivé atmosféře probíhajících zájmových aktivit přispíval empatický a respektující přístup vychovatelek k žákům, podnětné prostředí, členité prostory školní družiny i školního klubu a jejich velmi dobrého vybavení. Žáci si dle vlastního výběru volili připravené výtvarné a rukodělné činnosti či jiné tvořivé aktivity. Byli k sobě ohleduplní, respektovali pokyny vychovatelek, ochotně se zapojovali do nabízených činností. Vhodně u nich byly rozvíjeny sociální, komunikativní a pracovní kompetence. Pozitivem bylo pravidelné zařazování pobytu venku.

Hodnocení výsledků vzdělávání

V rámci sledování a vyhodnocování průběžného individuálního rozvoje a úspěšnosti dětí má mateřská škola systém sdílený. Avšak způsob prováděné pedagogické diagnostiky se jeví spíše jako formální, odraz do praxe není zcela zřejmý (postrádá cílenou provázanost s praxí a práci s výsledky). Vlastní pedagogická intervence je tak poskytována spíše intuitivně a její vliv na cílený rozvoj dětí je menší.

Poskytování systematické péče dětem s potřebou podpůrných opatření škola zatím postupně nastavuje a hledá účinné postupy a strategie zejména při plánování diferencovaných činností

směrem k efektivnímu a odpovídajícímu využívání doporučených metod a forem práce. Přítomnost asistentek pedagoga byla přínosná i pro ostatní děti ve třídě.

Předcházení školní neúspěšnosti dětí při přesunu do vyššího stupně vzdělávání je v rámci povinné předškolní docházky školou věnována pozornost. Během sledované výuky děti prokazovaly zpravidla přiměřené interaktivní dovednosti předcházející čtení, psaní, počítání. Nižší úroveň však vykazuje vyhodnocování účinnosti postupů ve vztahu k posunu jednotlivců, popřípadě zařazení jejich potřebné modifikace.

Pro zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu a rozvoji požadovaných dovedností dětí je využívána kooperace se základní školou.

Základní škola se neomezuje na pouhou sumarizaci výsledků žáků při pravidelných jednání pedagogické rady. Plánovitě a soustavně zapojuje zejména žáky 5. 6. a 9. ročníku do testování organizovaného soukromými subjekty. Má k dispozici výsledky externího výběrového testování. Společně s výsledky testů žáků z přijímacího řízení tak má dostatek podkladů pro přijímání následných opatření. Ta se soustředí především na individuální práci s žáky, případně na reakci na nejčastější problémy při řešení konkrétních úkolů.

Díky zaměření na přechod žáků z prvního stupně na druhý (ve vybraných třídách prvního stupně například v rámci tandemové výuky působí i pedagogové z druhého stupně či adaptační kurzy) se daří eliminovat možné výukové problémy.

Škola sleduje úspěšnost bývalých žáků i na středních školách. Vedle rozhovorů s absolventy získává informace i od některých středních škol v regionu.

Ke zvládnutí nároků školní docházky, prevenci školní neúspěšnosti a podpoře žáků podle jejich specifických vzdělávacích potřeb škola efektivně využívá své personální, materiální podmínky a partnerské vztahy. Komplexní systém poradenských služeb je zajišťován kooperací členů poradenského pracoviště a vedení školy. Pedagogové průběžně sledují situaci v třídních kolektivech, v případě výskytu vztahových problémů či rizikového chování následuje intervence. Škola účinně poskytuje diagnostiku a podporu žákům v prvním stupni podpůrných opatření. Účinnost pomoci těmto žákům je pravidelně vyhodnocována. Škola dále pravidelně zjišťuje a vyhodnocuje ve spolupráci s externí organizací Scio hodnocení jednotlivých oblastí školy (včetně atmosféry) z pohledu rodičů, žáků a učitelů. Zjištěné výsledky jsou pro školu příznivé. Kariérní poradenství se vhodně prolíná do výuky, žáci mají možnost pracovat s dotazníky osobnostní a profesní orientace. Škola vytváří portfolia žáků, kde jsou v systému Edookit uloženy výsledky diagnostiky, výsledky Scio testů atd.

Záměrem školy je vytvářet optimální podmínky pro rozvíjení individuálního potenciálu nadaných žáků (úprava organizace vzdělávání, přeřazení do vyššího ročníku) i pro všestranný rozvoj osobnosti žáků nebo jejich skupinových zájmů, např. široké spektrum kroužků sportovního, uměleckého a jazykového zaměření, účast v předmětových soutěžích a olympiádách. K tomuto záměru dále přistoupila škola pilotním testováním rozumových schopností žáků ve spolupráci s Mensou České republiky.

Spolupráce s řadou dalších organizací je cílevědomě rozvíjena se zaměřením na podporu rozvoje osobností žáků. Škola má nezastupitelné místo při organizaci a účasti na akcích ve společenském, kulturním a sportovním životě svého města.

Závěry

Vývoj školy

- Výrazný posun ve využívání externích zdrojů
- Zpracovaná komplexní strategie rozvoje školy vede k posunu směrem k činnostnímu učení v základní škole
- Systémové řízení a zavádění nového informačního systému

Silné stránky

- Účelné a efektivní využívání vlastní i školní digitální techniky pro podporu výuky v základní škole (2.4)
- Konceptně zařazovaná tandemová výuka přispívá k efektivním výchovným a vzdělávacím strategiím (3.3)
- Aktivní spolupráce, sdílení zkušeností a vzájemná podpora pedagogů a asistentů pedagogů významně ovlivňuje klima podporující učení a rozvoj osobnosti žáků (3.3)
- Účelné využití konkrétně formulovaných cílů hodiny pro efektivní závěrečné zhodnocení práce včetně sebehodnocení (4.1)
- Funkční spolupráce se zřizovatelem a dalšími partnery (1.5)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Zadávání diferenciovaných a individualizovaných úkolů podle náročnosti v návaznosti na vzdělávací potenciál žáků (4.3)
- Organizace provozu mateřské školy narušuje potřebu stálého zázemí a klidu dětí, časově omezuje prostor pro hru a vzdělávání a nevyužívá souběžné působení učitelů ve třídách ve prospěch dětí ve všech částech dne (1.3)
- Málo účinné řízení mateřské školy v oblasti pravidelného monitoringu a vyhodnocování práce školy a přijímání účinných opatření ke zlepšení stavu (2.1)
- Nekoncepčnost a nevyrovnanost podpory dalšího profesního rozvoje pedagogů v mateřské škole bez návaznosti na výsledky hodnotící činnosti (2.3)
- Minimální zařazování vzdělávacích strategií podporujících vlastní nebo vzájemné hodnocení dětí v MŠ (4.3)
- Malá četnost využívaných příležitostí, které by podporovaly větší samostatnost a spolupráci zejména starších dětí v MŠ, aktivní práci s chybou a řešení problémů (4.4)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zařadit zadávání diferenciovaných a individualizovaných úkolů podle náročnosti v návaznosti na vzdělávací potenciál žáků
- Celkově zefektivnit řízení mateřské školy, zvláště pak směrem k organizaci průběhu vzdělávání, k metodickému vedení učitelů a účelné práci s výsledky při dalším plánování vzdělávací nabídky, k aktivnímu využívání pedagogické diagnostiky a k efektivnímu poskytování podpůrných opatření při individualizaci vzdělávání

- Autoevaluační systém mateřské školy využívat systematicky, komplexně, pravidelně a podle jasně daných kritérií, eliminovat formálnost výsledků a zpětnou vazbu efektivně využívat ke korekci vlastní činnosti a posunu v další práci
- Další vzdělávání učitelů zaměřit na formativní hodnocení a výchovně vzdělávací strategie podporující sociální a osobnostní rozvoj dětí
- Postupně pořizovat pestřejší moderní didaktické pomůcky s ohledem na potřeby učitelů a finanční možnosti školy v mateřské škole

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní školy a Mateřské školy Ždírec nad Doubravou, Chrudimská 77 Vstřícná škola, verze č. 7, platnost od 1. 9. 2016, včetně dodatků (poslední změna – dodatek č. 4 platnost od 4. 9. 2023)
2. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Barevný svět kolem nás“, platnost od 1. 9. 2020
3. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání, platnost od 1. 2. 2023
4. Koncepce rozvoje a řízení Základní školy a Mateřské školy Ždírec nad Doubravou, ze dne 15. 3. 2013
5. Pedagogická diagnostika dětí, dokumentace dětí s podpůrnými opatřeními
6. Strategie rozvoje základní školy, ze dne 31. 3. 2023
7. Celoroční plán akcí 2023/2024
8. Třídní knihy základní školy, mateřské školy, zájmového vzdělávání ve školním roce 2023/2024
9. Dokumentace školního poradenského pracoviště
10. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2023/2024
11. Docházka dětí, školní rok 2023/2024
12. Provoz tříd a pracovní doba pedagogických pracovníků MŠ, školní rok 2023/2024
13. Rozvrh hodin ve školním roce 2023/2024
14. Zápis z jednání s ředitelem školy, ze dne 30. 5. 2024

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Pavel Hudeček, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Bc. Bohuslava Dvořáková, kontrolní pracovnice

Mgr. Bc. Kateřina Hlaváčková, školní inspektorka

Mgr. Miroslav Pospíšil, školní inspektor

Mgr. Pavla Srnská, školní inspektorka

24. 6. 2024